

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Nettikiusaaminen uutena ilmiönä

Heidi Vuokila

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö (210op)

Arvioitavaksi jättämisaika 04/2012

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Heidi Vuokila	Sivumäärä 33 ja 1 liitesivua
Työn nimi Nettikiusaaminen uutena ilmiönä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Jaana Karjalainen Regina Pesonen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Keminmaan nuorisotoimi	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia nettikiusaamista uutena ilmiönä ja sitä, miten siihen voitaisiin puuttua. Tarkoituksena oli myös tarkastella nuorten internetin käyttöä. Myös yhtenä tutkimukseni tavoitteena oli käsitellä verkkoyhteisöllisyyttä sekä sosiaalisia suhteita internetissä koska ne ovat tärkeä osa nuorten elämää. Käsittelen opinnäytetyössä myös kiusaamista yleisesti koska sen määrittely on tärkeää, jotta päästään käsiksi ilmiöön ja voidaan valita oikeanlaiset keinot sen ehkäisemiseksi.</p> <p>Tutkimusotteeni oli Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Aineistonkeruu menetelmänä käytin kyselyä nettikiusaamisesta, jonka toteutin Keminmaan keskuskoululla. Tutkimukseni tavoitteena oli myös tarkastella ilmeneekö nettikiusaamista Keminmaan keskuskoulun 7.- ja 9.luokkalaisilla nuorilla. Opinnäytetyö on tehty tilaustyönä Keminmaan nuorisotoimelle.</p> <p>Tutkimukseeni oli valittu molemmista luokkatasoista kaksi luokkaa, joille kysely nettikiusaamisesta toteutettiin. Tavoitteena oli vertailla ikäluokkia ja selvittää löytyykö kiusaamisessa eroavaisuuksia.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista voidaan todeta, että nuoret toimivat verkossa aktiivisesti ja näin myös nettikiusaamista esiintyy. Nettikiusaaminen on levinnyt koulukiusaamisen ohella nuorten keskuuteen. Internetissä kiusaaminen voi olla hyvinkin raakaa ja tutkimuksen mukaan yleisimpiä kiusaamismuotoja internetissä ovat perättömien ja ilkeiden juorujen levittäminen ja ulkonäöllisesti haukkuminen. Tutkimuksessa myös ilmeni, että tytöt ovat kohdanneet nettikiusaamista enemmän kuin pojat. Tämä voi johtua siitä, että poikien kiusaaminen on suurempaa kuin tyttöjen kiusaaminen.</p> <p>Nuorten mielestä kiusaamisesta oli helpointa kertoa vanhemmilleen tai hyvälle ystäville. Toisaalta taas vanhemmille kertomista vältettiin, sillä pelättiin, että heidän internetinkäyttöä alettaisiin valvomaan. Nuoret olivat myös sitä mieltä, ettei nettikiusaamiselle voi tehdä mitään mutta toivoivat kuitenkin, että siitä puhuttaisiin enemmän.</p>	
Asiasanat internet, nettikiusaaminen, koulukiusaaminen, sosiaalinen media	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Heidi Vuokila	Number of Pages 33 and 1 Appendix
Title the new phenomenon of online bullying	
Supervisor(s) Keminmaa's youth services	
Subscriber and/or Mentor Jaana karjalainen Regina Pesonen	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this study was to investigate the new phenomenon of online bullying, in order to form an opinion on how it can be addressed. The aim of the Thesis was to examine how young people use the Internet, and to gain an understanding of social networking and social relationships on the Internet. The Thesis also discusses bullying in general, as it is important to gain understanding of the phenomenon, in order to develop solutions to prevent bullying.</p> <p>The study was a quantitative study. The data collection method used was survey, which was carried out at Keminmaa's keskuskoulu. The focus research group included 7th and 9th graders with survey questions designed to determine whether or not online bullying can be observed at Keminmaa's keskuskoulu. Separate surveys were designed for each grade with the aim to compare the age groups with respect to online bullying. The Thesis was commissioned by Keminmaa's youth services.</p> <p>The results show that young people are involved actively in social networking and on-line bullying was observed. Cyberbullying was found to be a wide platform for bullying within the study target group. Cyberbullying was also found to be quite brutal and the most common forms of bullying carried out online were rumour-spreading and teasing about ones' outward appearance. Girls have experienced more online bullying than boys. This may be due to the fact that boys bullying is found to be more direct than the girls bullying.</p> <p>A portion of the target research group was of the belief that cyberbullying can be addressed by telling a parent or close friend. On the other hand however, some were found to have the opinion that informing parents or friends would cause the bullying to become worse and more intense. Lastly, the target group was also of the view that nothing can be done but hope, that the cyberbullying will stop.</p>	
Keywords internet, cyberbullying, bullying in schools, social network	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 MEDIAKULTTUURI	7
2.1 Verkkoyhteisöllisyys	7
2.2 Sosiaalinen media	9
2.3 Nuorten suosimat verkkoyhteisöt	10
2.3.1 MSN Messenger ja pikaviestimet	12
3.1 Kiusaamisen määritelmä	13
3.2 Kiusaamisen muodot ja tyypit	14
3.2.1 Sanallinen kiusaaminen	15
3.2.2 Eristäminen ja syrjintä	15
3.2.3 Äkillinen fyysinen päälleikäyminen	15
3.3 Pojat ja tytöt kiusaavat eri tavalla	16
3.4 Kiusaamisen vaikutukset	17
3.5 Kiusaamisesta selviäminen	18
4 NETTIKUSAAMINEN	19
4.1 Netti- ja koulukiusaamisen erot	21
4.2 Nettikiusaamisen muotoja	21
5 TUTKIMUS JA TOTEUTUS	23
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	24
7 POHDINTA	28
LÄHTEET	32
LIITTEET	34

1 JOHDANTO

Mediasta on tullut yhä tärkeämpi yhteiskunnallinen vaikuttaja ja on suurena osana nuorten joka päiväistä elämää. Median myötä sosiaalinen vuorovaikutus on kokenut suuria muutoksia ja sen vaikutus näkyy niin hyvinä kuin huonoinakin puolina.

Mediasta on nopean kehityksen tuloksena tullut merkittävä osa ihmisten arkea ja se hallitsee arkeamme myös yhä enemmän kulttuurisella tasolla. Sillä on vaikutusta meidän ajankäyttöömme sekä siihen miten hankimme ja käytämme tietoa.

Mediakulttuuri muokkaa myös ihmisten välisiä vuorovaikutuksia sekä omaa identiteettiämme. Hoidamme sosiaalisen median kautta yhä enemmän ihmissuhteita koska se on helppoa ja sen voi tehdä kotoa käsin. Tämän uuden aikakauden on omaksunut ensimmäisenä nuoriso.

Nuoret kokoontuvat internetissä samalla lailla kuin ennen kokoonnuttiin puistoihin ja toreille viettämään aikaa ystävien kanssa. Internetissä luodaan ja pidetään yllä hyviä ihmissuhteita mutta valitettavasti sorrutaan myös toisten kiusaamiseen. Suosittuja internetin kohtaamispaikkoja ovat erilaiset chatit, kuvagalleriat ja pikaviestimet sekä pelit. Kiusaaminen on ikuisuusongelma ja se ulottuu teknologian kehittymisen myötä myös virtuaalimaailmaan. Netissä kiusaamista on pidetty nuorten ongelmana mutta myös aikuiset kiusaavat yhä useammin internetissä. Internetissä kasvottomuus ja nimettömyys saattavat houkutella ylilyönteihin ja näin kiusaamisen kynnyks pienenee kun ei tarvitse katsoa uhriaan silmiin. Ennen koulukiusaaminen keskittyi kouluajalle ja kotimatkalta mutta nyt kiusaaja pääsee internetin avulla myös kiusatun kotiin.

Kiusattu ei saa olla rauhassa edes omassa kodissaan vaan kiusaaja voi jatkaa kiusaamista internetin ja pikaviestimien välityksellä. Nettikiusaaminen on yleistynyt viime vuosien aikana ja on tärkeää, että siitä puhutaan enemmän, jotta siihen voitaisiin puuttua paremmin.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton vuonna 2007 tekemällä online-kyselyllä selviteltiin, miten ja mihin nuoret käyttävät kuvagallerioita ja millaisia kokemuksia heillä on niiden käytöstä. Vapaaehtoiseen kyselyyn vastasi keväällä 2007 yhteensä 18 267 IRC-Gallerian, Kuvake.netin ja ii2.orgin käyttäjää. Iältään kyselyyn vastanneet olivat 12–18-vuotiaita. Kyselytulosten mukaan lähes kaikki nuoret (91%) juttelivat sivustoilla

ennestään tuttujen kavereiden ja ihmisten kanssa. Palveluiden käytöstä joka toisella oli vain hyviä kokemuksia. Lähes joka toinen nuori oli saanut uuden ystävän kuvagalleriasivuston kautta ja joka kymmenes seurustelukumppanin. Kielteisiksi ilmiöiksi kuvagallerioista nousivat pilkkaaminen, seksuaalisesti häiritsevät kommentit ja kuvien luvattomaan käyttöön otto. Tällaista tai nettikiusaamista olivat kokeneet (19%) vastaajista. Yleisintä nettikiusaaminen oli nuorimpien vastaajien keskuudessa: 12-vuotiaista melkein joka kolmas (31%) oli kokenut nettikiusaamista. Kuitenkin kyselyyn vastanneista vain 3 % nuorista ilmoitti, että on todella kärsinyt nettikiusaamisesta.

Nuorten suosiossa olevat kuvagalleriat ja pikaviestimet ovat hieno juttu jos niitä käytetään oikein. Mutta vaikka itse käyttäytyisikin internetissä asiallisesti, se ei tarkoita, että muut käyttäytyisivät. Tällaiset tilanteet voivat monesti riistäytyä käsistä ja saatetaan loukata toisia ja sortua jopa kiusaamiseen.

Tutkimukseni tavoitteena on tarkastella ilmeneekö nettikiusaamista Keminmaan keskuskoulun 7.- ja 9.luokkalaisilla nuorilla. Valitsin tutkimukseeni molemmista luokkatasoista kaksi luokkaa, joille toteutin kyselyn nettikiusaamisesta. Tutkimukseni tärkeimpänä tavoitteena oli tutkia nettikiusaamista uutena ilmiönä ja sitä miten siihen voitaisiin varautua ja puuttua. Myös yhtenä tutkimukseni tavoitteena oli käsitellä verkkoyhteisöllisyyttä sekä sosiaalisia suhteita internetissä koska ne ovat tärkeä osa nykypäivää ja nuorten elämää. Käsittelen opinnäytetyössä myös kiusaamista yleisesti koska sen määrittely on tärkeää, jotta päästään käsiksi ilmiöön ja voidaan valita oikeanlaiset keinot sen ehkäisemiseksi. Koulukiusaaminen sekä muu kiusaaminen saattaa monesti johtaa nettikiusaamiseen. Käsittelen myös miten kiusaamisen ilmenee eri tavoin tytöillä ja pojilla sekä miten kiusaamisesta voi selvitä.

2 MEDIAKULTTUURI

Mediamailma on kokenut suuren muutoksen viime vuosikymmenien aikana ja nykykulttuurissa media on hyvin keskeisessä asemassa. Mediasta on nopean kehityksen tuloksena tullut merkittävä osa ihmisten arkea. Kyse ei ole vain muutoksista ihmisten mediakäyttö tavoista vaan media hallitsee ihmisten arkea yhä enemmän myös kulttuurisella tasolla. Media vaikuttaa meidän ajankäyttöömme sekä siihen miten hankimme tietoa ja miten käytämme sitä. Mediakulttuuri muokkaa myös poliittisia näkemyksiämme ja ihmisten välisiä vuorovaikutuksia sekä identiteettiämme. Tämän uuden aikakauden on omaksunut ensimmäisenä nuoriso. Nuorten maailmassa media on sulautunut osaksi sosiaalista ja kulttuurista arkiympäristöä.

Mediakulttuuri viittaa siihen, että media on keskeisessä asemassa kulttuurisen tiedonsiirron, sosiaalistumisen ja ajankäytön kannalta. Tällä on tärkeä merkitys oppimisen ja oppimisympäristöjen rakentumisen vuoksi. Mediakulttuuri viittaa myös siihen, että populaarikulttuuriset ilmiöt ovat tärkeä osa mediakulttuuria. (Nyyssölä 2008, 12-14.)

Medialla tarkoitetaan kaikkia välineitä, joiden avulla voidaan välittää merkityksiä. Mediaan kuuluvat näin radio ja televisiohjelmat, puhelin, internet, lehdet ja elokuvat. Media on ympärivuorokauden läsnä kulttuurissamme. Mediaesitykset ja- teknologiat ovat lisääntyneet suuresti ja näin ollen media on joka puolella kaiken aikaa. Media on kadulla, kotona, koulussa ja ruokakaupassa, eikä sitä pääse pakoon. Media vaatii meiltä paljon ja se edellyttää, että olemme aktiivisia ja kiinnostuneita asioista. (Nieminen & Pantti 2004, 12-18.)

2.1 Verkkoyhteisöllisyys

Internet luo tilan, jossa uusia yhteisöjä ja ryhmiä voi muodostua sekä antaa mahdollisuuden jo olemassa oleville ryhmille- ja yhteisöille luoda uusia toimintatapoja. Verkosta voi löytää itseään kiinnostavia ryhmiä- ja yhteisöjä, jossa keskustellaan sekä autetaan toisia. Tällaisissa ryhmissä voi tuntea yhteisöllisyyttä ja kuuluvuutta vaikka

virtuaaliyhteisöjen jäsenet eivät välttämättä koskaan tapaa toisiaan kasvotusten. Yleisesti tunnettuja yhteisöjä ovat kylä-, koti ja perheyhteisöt. Yhteisöt ovat dynaamisia, joten ne muuttuvat jatkuvasti. Ihmisen elinpiirin laajetessa ja muuttuessa yhteisöt ja yhteisöllisyys muotoutuvat ja muokkaantuvat uudelleen. (Heinonen 2008, 13.)

Yhteisöllisyyttä voidaan lähteä paikantamaan yhteisöstä sekä voidaan määritellä, mistä yhteisöstä on kyse: luonnollisesta, jonkin asian, alueen tai paikan ympärille muodostuneesta yhteisöstä. Yhteisöt voivat miettiä omat päämäärät, tavoitteet, arvot ja normit. Yhteisöllisyys on edellämainittujen asioiden tiedostamista, jäsentämistä ja näkyväksi tekemistä. Näiden yhteisöä ohjaavien arvojen, normien ja tavoitteiden avulla voidaan vahvistaa tai suunnata yhteisöllisyyttä. (thl www-sivut.)

Verkkoyhteisöjen määritelmässä on korostunut perinteisesti alueellisesti rajattavissa oleva paikka tai yksikkö sekä tietyt sosiaalisen vuorovaikutuksen muodot ja yhteenkuuluvuuden tunteet. Yhteisöillä viitataan yleensä perinteisiin kyläyhteisöihin. Yhteisön luonteeseen kuuluu, että ihmiset lyöttäytyvät yhteen parantaakseen elinolojaan. Yhteisöjen tarkoituksena on ratkoa erilaisia ongelmia kuten sosiaalisia, biologisia ja materiaalisia. (Matikainen 2008, 69.)

Verkkoyhteisöjen uranuurtaja Howard Rheingold (1993) on määritellyt verkkoyhteisöjä seuraavasti: ”Virtuaaliset yhteisöt ovat sosiaalisia ryhmiä, jotka muotoutuvat Internetissä, kun riittävä määrä ihmisiä osallistuu julkisiin keskusteluihin riittävän kauan niin, että keskusteluihin liittyy inhimillisiä tunteita, ja muodostavat henkilökohtaisten suhteiden verkon kyberavaruudessa”. Verkkoyhteisöt ovat monissa tapauksissa lähinnä verkostoja, joissa ihmiset kohtaavat ja solmivat yhteyksiä tai käyvät vaihtokauppaa, esimerkiksi vaihtamalla ja jakamalla kuvia tai videoita. Esimerkkinä nuorten suosiman Irc-Gallerian valtava käyttäjämäärä on selkeä osoitus jonkinlaisesta yhteisöstä. Vaikka kyse ei olekaan perinteisessä mielessä yhteisöstä, voidaan toimintaa pitää kuitenkin yhteisöllisenä kontaktien ja vuorovaikutuksen takia. Yhä ominaisempaa verkkoyhteisöille on, että yhteisö muodostuu monen eri välineen ja palvelun käytöistä. Sama yhteisö tai ryhmä voi käyttää eri palveluita eri tarkoituksiin ja viestiä sen lisäksi myös pikaviestimillä, sähköpostilla ja kännyköillä. Usein nämä yhteisöt voivat olla perustaltaan ”fyysisiä” yhteisöjä, jotka toimivat myös verkossa. (Matikainen 2008, 70-71.)

Tietokoneiden ja Internetin yleistymisen myötä on reaaliaikainen sosiaalinen toiminta laajentunut. Reaaliaikainen viestintä on mahdollistanut yhteydenpidon kaikkialle maailmaan kun verkko vain toimii. Internet tarjoaa mahdollisuuden ”liikkua paikasta toiseen” kuitenkin itse fyysisesti liikkumatta mihinkään tietokoneen ääreltä. (Heinonen 2008, 50.)

2.2 Sosiaalinen media

Web 2.0- termillä tarkoitetaan sosiaalista mediaa ja se korostaa verkon käyttäjien osallistumista verkkosisältöjen tuottamiseen ja luomiseen. Tyypillisiä web 2.0 palveluja ovat Wikipedia (<http://www.wikipedia.fi>), IRC-galleria (<http://irc-galleria.net>) sekä erilaiset blogit. Verkon käyttäjät määrittelevät yhä enemmän millaisia sisältöjä verkossa on, luomalla niitä itse. Sosiaalinen media lisää kommunikaatiota verkossa ja korostaa yhteisöllisyyttä. Web 2.0 – ajattelu siis tähdentää tiedon jakamisen merkitystä ja yhteisöllisyyttä. Verkossa tuotetaan tietoa ja jaetaan sitä muille samalla itse oppien uutta. (Haasio & Haasio 2008, 19-20.)

Sosiaalisen median määritelmää on luontevinta hakea sosiaalisesta mediasta itsestään eli Wikipediasta, jossa sosiaalinen media määritellään seuraavasti: Sosiaalinen media viittaa tietoverkossa toimivaan yhteisöllisesti tuotettuun ja jaettuun mediasisältöön. Näissä käyttäjät jakavat toisilleen mielipiteitään, näkemyksiään, kokemuksiaan ja näkökulmiaan. Nämä ovat Web 2.0- nimikkeen alle kerättyjä palveluita, kuten esimerkiksi wikit, blogit ja keskustelupalstat. (Wikipedia 2008, www-sivut.)

Käytännössä sosiaalisessa mediassa on kyse erilaisista verkkopalveluista, jossa jaetaan ja tuotetaan itse sisältöjä kuten tekstejä, kuvia, linkkejä sekä ajatuksia ja kommunikoidaan muiden ihmisten kanssa. Tunnetuimpia sosiaalisen median palveluita ovat Facebook, Wikipedia, Twitter, Google+ sekä erilaiset blogit. (Haasio 2011, 123.)

2.3 Nuorten suosimat verkkoyhteisöt

Tunnetuimpia sosiaalisen median yhteisöjä verkossa ovat Facebook, MySpace, Twitter, Google+, youtube ja nuorten suosimat IRC-galleria ja Kuvake.net, jotka esittelen seuraavaksi:

Facebook

Facebook on yhteisöpalvelu, jossa voi pitää yhteyttä ihmisiin ja näin ylläpitää ihmissuhteita sekä tavata uusia ihmisiä, keskustella ja pelata pelejä. Facebookissa on mahdollista keskustella yksityisesti muiden käyttäjien kanssa, kommentoida heidän kuviaan ja tilapaivityksiä. (Haasio 2009, 9-10.)

Twitter

Twitter on mikrobloggauspalvelu, jossa voi lähettää viestejä jotka voivat olla enintään 140 merkin mittaisia. Twitterissä voi myös jakaa videoita, kuvia ja linkkejä. Ideana on se, että käyttäjä valitsee, keiden twittauksia seuraa. Tämä tapahtuu oman mielenkiinnon mukaan. Palvelussa mukana on paljon julkisuuden henkilöitä, joiden kuulumisia ja tapahtumia voi seurata Twitterin kautta. (Haasio 2011, 145-146.)

IRC-galleria

IRC-galleria on suomalainen verkkoyhteisöpalvelu ja on suunnattu erityisesti nuorille. IRC-galleriaa ylläpitää ja kehittää Somia Dynamoid Oy ja sinne lisätään joka päivä lähes 70 000 valokuvaa ja 1,5 miljoonaa kommenttia, sekä kirjoitetaan yli 40 000 merkintää päiväkirjoihin. IRC-Galleriaa käytetään ensisijaisesti yhteydenpitoon sekä uusien kavereiden etsimiseen. Jokaisella käyttäjällä on oma kotisivu eli profiili, jonne voi lisätä kuvia itsestään ja elämästään sekä kirjoittaa päiväkirjamerkintöjä ja kommentteja. (IRC-galleria, [www-sivut.](http://www.sivut.fi))

My Spase

Suurimpia virtuaaliyhteisöjä internetissä on MySpace (<http://www.myspace.com>), jolla on 175 miljoonaa käyttäjää eri puolilla maailmaa. MySpace verkkoyhteisö, jossa voi kirjoittaa blogia, tehdä kotisivuja, osallistua keskusteluihin keskusteluryhmissä tai luoda omia keskusteluryhmiä ja pelata pelejä. MySpaceen voi myös lisätä omia videoita, kuvia ja musiikkia. (Haasio 2007, 46.)

Youtube

YouTube on Googlen omistama internetissä toimiva videopalvelu ja sivusto on käytettävissä 54 eri kielellä. YouTuben kautta käyttäjä voi lisätä omia videoita tai katsoa tai ladata muiden käyttäjien lisäämiä videoita. YouTube on Internetin suosituin suoratoistovideopalvelu ja YouTubeen ladataan joka minuutti 48 tuntia videota, eli yhden päivän aikana ladataan materiaalia lähes 8 vuoden edestä. Joka päivä palvelussa katsotaan yli kolme miljoonaa videota ja kuukaudessa YouTubessa käy 800 miljoonaa erillistä käyttäjää.

Google+

Google+ (myös nimillä Google Plus ja G+) on Googlen kehittämä verkkoyhteisöpalvelu. Aluksi palveluun pääsi vain kutsuilla, mutta sittemmin se on ollut avoin kaikille. Google Plus oli pitkään ikärajaltaan yli 18-vuotiaille mutta nykyisin ikäraja on 13 vuotta. Google+ palvelussa voi jakaa toisten käyttäjien kanssa esimerkiksi kuvia ja tekstejä sekä keskustella kavereiden kanssa.

Kuvake.net

Kuvake.net on pilke silmäkulmassa tehty menevän ihmisen yhteisö. Sivusto tehdään käyttäjien ehdoilla ja sitä myös kehitetään sen mukaan. Kuvakkeessa voi luoda oman

profiilisivun, lisätä rajattomasti kuvia tai videoita sekä muuta tietoa itsestään. Kuvakkeessa voi myös seurata kavereiden liikkeitä ja lähettää yksityisiä viestejä.

2.3.1 MSN Messenger ja pikaviestimet

Pikaviestimillä tarkoitetaan omalle koneelle ladattavia ohjelmia, joiden avulla voidaan muodostaa yhteys kahden tai useamman tietokoneen välille ja näin välittää tekstiviestejä, ääntä, videokuvaa, tiedostoja ja sovelluksia. Käyttönimiä ovat muun muassa "mese" (esim. Windows tai MSN Messenger), ICQ ja AIM. Pikaviestimiä voi käyttää paitsi jutteluun, myös esimerkiksi koulutöiden tekemiseen etätyönä. (Manneheiminlastensuojeluliitto, [www-sivut](#).)

Reaaliaikainen sanallisen, kuvallisen tai äänellisen viestinnän mahdollistava tietokoneohjelma, esimerkiksi Skype ja Windows Live ("mese"). Moni yhteisöpalvelu sisältää pikaviestimahdollisuuden. Internetin pikaviestimet ovat helppo ja edullinen tapa pitää yhteyttä kavereihin. Web-kameran avulla voi lähettää livekuvaa itsestään omalta koneelta kavereilleen, voi soittaa ilmaisia puheluita, chattailla kahden kesken sekä lähettää liitetiedostoja ja tehdä kaikkea mukavaa ja hauskaa. Näiden ohjelmien käyttö on ilmaista ja laatamalla ohjelman tietokoneelle voi olla yhteydessä kavereihinsa ympäri maailmaa. Esimerkiksi MSN Messengerillä ja Skypellä tietokoneelta tietokoneelle soitetut puhelut eivät maksa mitään mutta jos haluaa soittaa kännykkään niin silloin tulee ladata tilille rahaa. (Haasio 2007, 14.)

Skypellä voi chattailla ja soittaa ilmaisia puheluita kavereille ja perheelle. Jos kaverilla on myös skype ladattuna tietokoneelle ovat puhelut ilmaisia. Pientä korvausta vastaa voi omalta tietokoneelta soittaa ympäri maailmaa pientä korvausta vastaan. Skypellä voi myös lähettää halpoja tekstiviestejä ja soittaa ilmaisia videopuheluita. (Haasio 2007, 14.)

Mese eli MSN Messenger on suosittu tapa pitää yhteyttä läheisiin ihmisiin. Mese mahdollistaa reaaliaikaisen viestittämisen ja kuvien lähettämisen. Jotta MSN messengeriä voidaan käyttää se tulee myös ladata tietokoneelle. (Haasio 2007, 16.)

3 KIUSAAMINEN

3.1 Kiusaamisen määritelmä

kiusaaminen voidaan ymmärtää monella eri tavalla. Kiusaamisen määrittely on tärkeää, jotta päästään käsiksi ilmiöön ja voidaan valita oikeanlaiset keinot sen ehkäisemiseksi. Yksi yleisimmistä määritelmistä kuvaa kiusaamista pitkäaikaisena, toistuvana sosiaalisena tai ruumiillisena väkivaltana, joka kohdistuu kiusattuun. Kiusaaminen tarkoittaa sitä, että osapuolten välillä vallitsee epätasapaino, jolloin kiusattu joutuu puolustautumaan kiusaajaa tai kiusaajia vastaan. Kiusaaminen voi olla henkistä, ruumiillista tai sosiaalista. Ruumiillinen epätasapaino tarkoittaa sitä, että toinen osa puoli on fyysisesti vahvempi tai kookkaampi kuin toinen. Tätä ilmenee varsinkin pojilla. Henkinen tasapaino on taas sitä, että toinen on alakynnessä, eikä pysty puolustamaan itseänsä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kiusaaja on sanavalmiimpi, äänekkäämpi ja osaa manipuloida muut kiusaamiseen mukaan kun taas toinen osapuoli on hiljainen ja epävarma. Sosiaalinen epätasapaino tarkoittaa taas sitä, että toisella on esimerkiksi enemmän kavereita ympärillä ja toisella niitä ei ole ehkä yhtään. (Hamarus 2008, 12-13.)

Toinen määrittely kiusaamiselle, jonka on määritellyt Salmivalli. Kiusaamisella tarkoitetaan yhteen ja samaan ihmiseen toistuvasti kohdistuvaa tahallista vihamielistä käyttäytymistä. Toistuvuuden sekä systemaattisuuden lisäksi kiusaamiselle on ominaista osapuolten epätasaväkisyys. Tämä tarkoittaa sitä, että toinen on jollain tavalla toista vahvempi. Tällainen voimasuhteiden ero voi johtua iästä, fyysisistä ominaisuuksista, asemasta tai joihinkin muihin ominaisuuksiin. Olennaista on, että kiusaajalla on enemmän valtaa ja näin saa ylliotteen kiusatusta. Kiusaaminen on vallan, voiman tai aseman väärinkäyttöä. (Salmivalli 2003, 11.)

Nykypäivänä kännykät ja tietokone tekevät kiusaamisesta vieläkin helpompaa. Tekstiviestit- tai kuvaviestit, jotka sisältävät haukkumista, nöyryytystä ja uhkailuja on tavallinen kiusaamismuoto, jota harrastavat niin pienemmät kuin isommat lapset. Uhrille saatetaan myös soittaa pilasoittoja, joissa puhelin lyödään korvaan tai ollaan

vaan hiljaa. Kiusaamisesta jää todisteita tekstiviesteinä tai netin kautta kiusaamisesta taas kuvia tai tekstejä. (Holmberg-Kalenius 2008, 27.)

3.2 Kiusaamisen muodot ja tyypit

Kiusaaminen on vallantavoittelua, jossa kiusaaja hakee kiusaamisen kautta itselleen valtaa ja suosiota. Toisen ihmisen erilaisuutta tuotetaan luomalla kiusatulle tietynlainen maine, jota väritetään tarinoiden avulla. Erilaisuutta on helpoin tuottaa sellaiselle ihmiselle, joka poikkeaa yhteisön arvostuksista. Näitä ominaisuuksia on esimerkiksi ulkonäkö, vaatetus, uskonto, osaaminen tai osaamattomuus. Kiusaaminen kehittyy siis sosiaalisten suhteiden verkostossa ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. (Hamarus 2008, 27-29.)

Tavallisesti kiusaaminen jaetaan epäsuoraan ja suoraan kiusaamiseen. Suoralle kiusaamiselle on luonteenomaista suorat hyökkäykset, kuten lyöminen ja muu ruumiillinen väkivalta, uhrin tavaroiden vieminen, uhkailu ja nimittely. Epäsuorassa kiusaamisessa on taas kyse juorujen levittämisestä, toisen selän takana puhumisesta, valehtelusta ja toisen poissulkeminen ryhmästä. Epäsuoraa kiusaamista kutsutaan myös relationaaliseksi tai sosiaalseksi aggressioksi, jossa kiusaamisen tarkoitus on toisen kaverisuhteiden pilaaminen. Näin ajan myötä toinen jätetään kokonaan ryhmän ulkopuolelle. (thl, www-sivut 2010.)

Kiusaaminen voidaan myös jakaa fyysiseen, psyykkiseen (tai henkiseen) ja sosiaaliseen kiusaamiseen. Fyysisellä väkivallalla, tönimisellä ja hakkaamisella tarkoitetaan useinmiten fyysistä kiusaamista. Henkisellä kiusaamisella tarkoitetaan taas sanoilla haukkumisella, eleillä ja ilmeillä tapahtuvaa kiusaamista. Sosiaalisessa kiusaamisessa kiusaajalla on pyrkimys vaikuttaa vuorovaikutussuhteisiin ja ystävyys-suhteisiin. (Hamarus 2008, 45-46.)

3.2.1 Sanallinen kiusaaminen

Sanallinen kiusaaminen tarkoittaa sitä, että kiusaaja yrittää sanojen kautta saada toiselle pahan mielen. Se voi olla esimerkiksi haukkumista, nimittelyä, uhkailua ja alentavasti ja halventavasti puhumista toisesta. Jotkut tutkijat nimittävät tätä kiusaamismuotoa verbaaliseksi aggressioksi. Tämän kaltainen kiusaaminen voi olla myös epäsuoraa, jolloin levitetään juoruja ja huhuja toisesta. Sanallista kiusaamista voidaan vahvistaa elein ja matkimalla. Tarkoitus on osoittaa halveksuntaa kiusatulle ja näin kiusaaja vahvistaa omaa valta-asemaansa. (Hamarus 2008, 46-55.)

3.2.2 Eristäminen ja syrjintä

Kiusaaminen alkaa prosessina, jossa syrjitään toista ihmistä ja lopuksi eristetään koko yhteisöstä. Syrjintä ja eristäminen on myös kiusaamista. Jos kiusaaminen on ainoastaan syrjimistä ja poissulkemistä, sitä voi olla ulkopuolisen vaikea havaita. Monesti syynä syrjimiseen on syrjityn erottuminen yhteisössä vallitsevasta kulttuurista. Esimerkiksi nuorisokulttuurissa on tiettyjä ihanteita, joita nuoret seuraavat kuten muoti ja pukeutuminen. Ihminen, joka poikkeaa näistä trendeistä, jätetään usein ryhmän ulkopuolelle. Kouluissa opettajat voivat havaita syrjimisen ryhmä- ja parityöskentelyssä kun tehdään ryhmätyötä kaikki etsivät itselleen parin äkkiä, ettei vaan tarvitse sen kanssa tehdä työtä tai liikuntatunnilla syrjitty valitaan aina viimeisenä. (Hamarus 2008, 46-55.)

3.2.3 Äkillinen fyysinen päälleikäminen

Äkillinen fyysinen päälleikäminen, "räjähtävä kiusaaminen", alkaa usein ilman mitään erityistä syytä. Tämän kiusaamisen muotona on raju fyysinen päälleikäminen, löyminen, potkiminen, töminen ja kaikki muu fyysisesti vahingoittava toiminta. Äkillinen päälleikäminen voi olla alku kiusaamiselle jos siihen ei puututa tai se voi olla pitkään jatkuneen kiusaamisen lopputilanne. Räjähtävän kiusaamisen alla saattaa olla aikaisempaa kinaa tai se voi myös kohdistua täysin ulkopuoliseen

henkilöön. Tällainen kiusaaminen on usein niin näkyvää, että siitä jää jälkiä kuten mustelmia ja ruhjeita ja on näin helposti todistettavissa. (Hamarus 2008, 46-55.)

3.3 Pojat ja tytöt kiusaavat eri tavalla

Poikien ja tyttöjen harjoittama kiusaaminen ilmenee eri tavoilla. Tähän voi olla vaikeaa antaa yksiselitteistä vastausta, mutta kysymys voi olla siitä, että kohtaamme tyttöjen ja poikien aggressiot eri lailla. Pojilla voi olla suurempi vapaus ilmaista itseään ja aggressioitaan, he saavat melua ja riehua. (Höistad 2003, 93-94.)

Poikien kiusaaminen on usein meluisampaa ja selvempää kuin tyttöjen harjoittama kiusaaminen ja siten helpompi huomata. Poikien kiusaaminen tulee esiin usein ulkoisesti ja se on sekä sanallista että fyysistä. Sanallinen kiusaaminen poikien kesken on usein ilkkumista ja uhittelemista esimerkiksi haukutaan toisen vaatteita tai nimitellään kovaan ääneen läskiksi tai haukkuvat toista pelkuriksi. Fyysinen kiusaaminen voi esimerkiksi olla nahistelua, uhkailua, lyömistä ja potkimista tai uhrin painamista maahan ja pipon varastamista. Jos pojat jäävät kiinni kiusaamisesta he usein sanovat sen olleen vain ”leikkiä”. (Höistad 2003, 94.)

Tytöt kiusaavat toisiaan usein siten, että aikuisten on vaikea sitä huomata. Mutta toisaalta tytötkin ovat pikku hiljaa alkaneet omaksumaan poikien tapaa kiusata ja tappelevatkin yhä useammin ja heidän sanallinen kiusaaminen muistatuttaa yhä enemmän poikien kiusaamista. Tyttöjen harjoittama kiusaaminen on usein hiljaista kiusaamista ja tytöillä on poikia parempi kyky löytää toistensa heikkoudet ja käyttää niitä toisiaan vastaan. Kiusaaminen on myös luonteeltaan henkilökohtaisempaa kuin poikien. Tyypillistä tyttöjen harjoittamaa kiusaamista on kuiskuttelu jostain luokan työstä niin, että se huomataan. He saattavat levittää ilkeitä juoruja ja puhua pahaa toisistaan. Kaikessa hiljaisuudessa tytöt voivat kiusata toisiaan ja sanoa mitä ilkeämpiä asioita. He päättävät kenet jättävät porukan ulkopuolelle ja he tekevät sen juonittelemalla, kuiskimalla ja vaihtamalla ilkeitä katseita ja ilmeitä. (Höistad 2003, 95-96.)

3.4 Kiusaamisen vaikutukset

Kiusaamisen kohteeksi joutuminen on kokemuksena aina järkyttävä ja se tekee kipeää. Pahemmaksi kiusaamisen tekee se, että uhri usein menettää ystävänsä sekä jätetään ryhmän ulkopuolelle. Tämän myötä katoaa myös perusturvallisuus. Pitkään jatkuneen kiusaamisen seurauksena uhri muuttuu arvottomaksi toisten silmissä. Kaikki mitä uhri tekee, ei vaikuta hyvältä muiden mielestä. Ihmisarvon menetys on pahinta mitä ihminen voi kokea. (Holmberg-Kalenius 2008, 32.)

Kiusaaminen ja väkivalta eri muodoissaan jättävät aina omat jälkensä lapseen ja nuoreen. Ne vaikuttavat ja ovat uhka lapsen tai nuoren hyvinvoinnille sekä terveelle ja tasapainoiselle kehitykselle. Väkivallan kesto ja luonne vaikuttavat kehityksellisten vaurioiden syvyyteen ja vakavuuteen. Myös lapsen ja nuoren kokonaistilanne ja hänen tapansa reagoida ympäristöön sekä ilmaista tunteitaan vaikuttavat siihen, miten hän selviytyy vaikeista tilanteista. Erityisesti toistuva syrjintä ja välinpitämätön kohtelu vaikuttavat suuresti lapseen tai nuoreen. Ne aiheuttavat kiusatulle mielipahaa, yksinäisyyden tunnetta sekä vahingoittavat itsetuntoa ja minäkuva. Myös luottamus toisiin ihmisiin katoaa. (Lämsä 2009, 70.)

Kiusaaminen aiheuttaa aina kiusatussa monenlaisia tunteita kuten ahdistusta, petetyksi ja torjutuksi tulemista, yksinäisyyttä, itsetunnon heikkenemistä sekä häpeää ja syyllisyyttäkin. Kiusattu voi tuntea myös vihaa ja inhoa. Arvostus, välittäminen, rakkaus, ystävyys ja myötätunto ovat vastakohtaisia tunteita. Näitä kaikki tunteita jaamme joka päiväisessä elämässämme ja meillä kaikilla on vastuu siitä, mitä jaamme ympärillemme. (Hamarus 2012, 54.)

Kiusattu sattaa tuntea paljon vihaa ja katkeruutta siitä, mitä hän kokee menettäneensä kiusaamisen takia. Jos kiusattu pystyy ajattelemaan kokemaansa mahdollisuutena voi kiusaamisesta yli pääsemine olla hieman helpompaa. Esimerkiksi voi nähdä kiusaamisen vaikuttaneen siten itseensä, että on nyt sitkeämpi ja vahvempi ihminen. Kiusattu saattaa myös usein inhota kiusaajaansa. Yleensä kiusatut eivät halua olla missään tekemisissä kiusaajansa kanssa, eikä heidän

tietenkään tarvitsekaan. Inhoa voi käsitellä esimerkiksi välttämällä tai tottumalla. Inhoa voi myös yrittää kuunnella myönteisesti kuten voisiko inhoa käsitellä huumorilla? (Hamarus 2012, 96.)

Kiusaaminen ei aina ole opettajien ja vanhempien huomattavissa. Kiusatuksi joutuminen saatetaan kokea häpeällisenä, eikä kiusattu oppilas halua kertoa siitä kenellekään. Usein myös pelätään, että aikuiselle kertominen ei auta asiaa vaan pahentaa kiusaamista. Myös yksi syy, ettei lapsi kerro kiusaamisesta on, ettei hän usko kenenkään puuttuvan siihen. (Salmivalli 1999, 163-164.)

Pitkään jatkunut kiusaaminen voi vaikuttaa myös koulumenestykseen ja voi johtaa masennukseen sekä pahimmassa tapauksessa elämänilon menettämiseen. Kiusaamisen jättämät haavat ovat usein syviä ja kivuliaita, ja siksi niiden paraneminen vie kauan aikaa. Kokonaan ne eivät parane ehkä koskaan. Vuosien päästä tilanteet, jotka muistuttavat kiusaamisesta voivat nostattaa vanhat tunteet ja muistot pintaan. (Lämsä 2009, 70-71.)

3.5 Kiusaamisesta selviäminen

Nuori voi kärsiä kiusaamisesta, vakka kiusaaminen olisi loppunut jo kauan aikaa sitten. Kiusaaminen saattaa pulpahtaa esille myöhemmin masennuksena tai ahdistuksena. Syytä tähän nuori ei välttämättä itsekään ymmärrä. Motivaatio opiskeluun heikkenee, eikä nuori jaksa enää käydä koulua. Kun tilannetta aletaan selvittelemään syvemmin, saattaa pinnan alta tulla esiin aiemmin koettu kiusaaminen. Jälkihoitoa ei pidä aliarvioita vaan kielteiset tunteet pitää käsitellä, jotta voi jatkaa eteenpäin. Tunteet saattavat herätä hetkellisesti myöhemmin uudestaan mutta ne eivät enää saa otetta kiusatun ihmisen elämästä. Kiusaaminen saattaa myös vaikuttaa luottamukseen. Kun luottamus on kiusaamisen aikana petetty useasti voi olla vaikeaa uskoa, että joka voisi olla luottamuksen arvoinen. Tämän vuoksi kiusattu voi pitää etäisyyttä ja saattaa kokea ahdistavaksi mennä paikkoihin, jossa voi törmätä kiusaajiinsa. Tämän vuoksi on tärkeää, että kiusatulla on tukenaan luotettavia ja kannustavia läheisiä ihmisiä. Kiusaamisen aiheuttamien haavojen läpikäyminen voi olla pitkä prosessi. Kaikkien tunteiden ja traumaattisten kokemusten läpikäyminen on

tärkeää, jotta kiusattu pystyy jatkamaan elämäänsä ja nousemaan vanhempana kaiken kokemansa yläpuolelle. (Hamarus 2012, 93-95.)

Kiusaamisesta toipuminen tai toipumisprosessin alkaminen riippuvat uhrista itsestään ja useasta ulkoisesta tekijästä. Toipuminen alkaa kun kiusaaminen loppuu tai tapahtuu joku muu käänteentekevä asia. Kiusaamisesta toipuminen vie aina oman aikansa ja jotku eivät toivo siitä koskaan. Tärkeää toipumisen kannalta on löytää varhain ne tukikeinot, jotka auttavat kiusattua eteenpäin. Nykyään kiusaamisesta toipuvan mahdollisuudet saada apua ajoissa on yksityiset amattiauttajat mutta harvalla on tällaiseen mahdollisuutta. Kiusaamisesta toipuminen on aina pitkä prosessi mutta siitä selviää kun uskaltaa pyytää apua. Lapsi on kuin avoin haava, mitä kauemmin lasta on kiusattu sitä syvemmät ja kipeämmät haavat ovat. Varsinkin hiljaisessa kiusaamisessa pahoja jälkiä saadaan aikaan jo lyhyessä ajassa. Kiusatun elämä on tasapainoilua, pelkoa ja epävarmutta ja ne aiheuttavat paljon murheita ja stressiä. (Holmberg-Kalenius 2008, 45-47.)

4 NETTIKUSAAMINEN

Nuoret viettävät paljon aikaa sähköisten viestimien parissa ja pitävät yllä kaverisuhteitaan yhä enemmän sähköisesti. Netissä nuoret kokoontuvat yhteen viettämään aikaa ja keskustelemaan. Suosittuja netin tapaamispaikkoja ovat esimerkiksi kuvagalleriat, keskustelupalstat, chatit, blogit, pikaviestimet ja nettipelit. Netissä voidaan luoda ihmissuhteita sekä saada hyviä kokemuksia mutta toisaalta myös voidaan loukata ja vahingoittaa muita ihmisiä. Internetissä nimettömyys ja kasvottomuus saattavat houkutella epäasialliseen käytökseen. Nettikiusaaminen on hyvin samankaltaista kuin koulukiusaaminen. Internetti on vain uusi väline ihmisten toiminnalle ja koulukiusaamisen muodot ilmenevät myös siellä. Monesti kiusaaja on tuttu henkilö ja pahimmassa tapauksessa nettikiusaaminen on jatkoa tai alku koulukiusaamiselle, eikä kiusattu pääse karkuun edes kotonakaan. Myös tuntemattomat saattavat kiusata ja olla ilkeitä esimerkiksi keskustelupalstoilla. (Tietoturvakoulu 2010, www-sivut.)

Koulussa alkanut kiusaaminen saattaa jatkua nettikiusaamisena. Kiusaaja saattaa julkaista netissä kiusatun valokuvia tai häntä koskevia inhottavia juoruja ja lähettää ilkeitä luokkaavia viestejä. Kännykän avulla tapahtuva kiusaaminen on rinnastettavissa ainakin osittain nettikiusaamiseen. Netissä kiusaaminen eroaa tavanomaisesta välituntikiusaamisesta jatkuvuuden ja julkisuuden takia. Kiusaajalla on mahdollisuus tavoittaa kiusattu periaatteessa milloin tahansa. Nettiin laitetut juorut saavat suuren yleisön ja voivat alkaa elämään netissä omaa elämäänsä kiusaajasta riippumatta. Loukkaava materiaali on saattanut levitä jo niin monelle eri sivustolle, ettei sen poistaminen riitä katkaisemaan kiusaamista. (Lämsä 2009, 65-66.)

Internetissä kiusaaminen on periaatteessa helppoa. Kiusaaja usein kuvittelee esiintyvänsä nimettömänä, mikä ei kuitenkaan ole aivan totta. Yhdellä napin painalluksella voi saada jo pahaa aikaan. Verkossa kiusaaja voi esiintyä eri nimillä sekä vaihtaa indetiteettiään. Sähköisten viestimien, kännykän ja internetin avulla saavutetaan suuri ja tuntematon yleisö kiusaamiselle. Kielenkäyttö on myös usein rumempaa kuin kasvotusten puhuttu kieli. (Hamarus 2012, 39.)

Kun nuoret keskustelevat keskenään esimerkiksi messengerin kautta, voi riitoja syntyä samalla tavalla kuin ei-digitaalisessa maailmassa. Monesti myös fyysisessä todellisuudessa alkaneet riidat jatkuvat digitaalisessa ympäristössä. Internetissä tapahtuvalla kiusaamisella saattaa olla vakavia seurauksia. Alkujaan pieni ja mitätön riita saattaa kasvaa internetissä valtaviin mittasuhteisiin. (Thorslund 2007, 49-52.)

Internetissä tapahtuvissa kiusaamistilanteissa on harvoin aikuisia läsnä. Tämä saattaa yllyttää kiusaajaa ylilyönteihin ja kiusaaja luulee, ettei asiaan puututa. Internetissä kiusaaja saa suuren yleisön mikä monesti hiihdyttää kiusaamista ja pahimmassa tapauksessa muut käyttäjät menevät kiusaamiseen mukaan. Internetti on vaarallinen paikka kiusaamiselle sillä pienen piirin huvitukseksi tarkoitettu pila, esimerkiksi pilkkaavat kuvat, videot tai tekstit, voivat levitä käsistä. Inhottava ja loukkaava materiaali saattaa levitä hyvinkin nopeasti suuren joukon tietoisuuteen. Nettikiusaaminen on julkista ja pysyvää ja se aiheuttaa kiusatulle häpeän ja loukatuksi tulemisen tunnetta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, www-sivut.)

4.1 Netti- ja koulukiusaamisen erot

Vaikka koulu- ja nettikiusaamisessa on samoja muotoja ja ne ovat hyvin samankaltaista, eroja kuitenkin löytyy. Internetissä tai puhelimella kiusaaja voi pysyä niemettömänä ja kasvottomana mikä monesti houkuttaa kiusaamiseen. Tämän vuoksi kiusaaja voi hyvinkin olla kiusattua esimerkiksi pienempi ja nuorempi. Myöskään keskustelupalstoilla tai messengerissä ei ole usein aikuisia läsnä. Internetissä pieneen piiriin tarkoitettu pila voi levitä nopeaa vauhtia suuren yleisön tietoisuuteen, eikä kerran sinne laitettua materiaalia välttämättä koskaan saada pois. Toisaalta Internetissä on helpompaa blokata sellaiset ihmiset pois joiden kanssa ei halua jutella tai olla tekemisissä. Vaikka nettikiusaaminen ei satukaan fyysisesti, netin kautta kiusaamisen kohteeksi joutunut tuntee silti loukatuksi tulemisen tunnetta saman lailla kuin kasvotusten tulleet iskut. (Tietoturvakoulu 2010, [www-sivut](#).)

4.2 Nettikiusaamisen muotoja

Kiusaaminen ulottuu harmillisen usein virtuaalimaailmaan ja kiusaaminen onkin ikuisuusongelma. Netissä tapahtuva kiusaaminen on usein koettu nuorten ongelmaksi mutta nykyisin myös aikuiset syylistyvät kiusaamiseen. Esittelen seuraavaksi tarkemmin muutamia yleisimpiä nettikiusaamisen muotoja.

Kunnianloukkaus ja Huhujen levittäminen ja pilkkaavat kommentit

Kunnianloukkaus tulee kyseeseen silloin kun lähettää toisesta pilkkaavia ja ivaavia viestejä toisille ihmisille. Tähän kuuluvat myös valheellisen tiedon levittäminen toisesta, rasistiset huomautukset ja ulkonäköä arvostelevat kommentit. Jos tällä toiminnalla aiheutettaa toiselle vahinkoa ja kärsimystä, voi syylistyä kunnianloukkaukseen.

Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisestä on kyse silloin kun levittää toisen yksityiselämästä arkaluotoista tietoa, vihjauksia tai kuvan siten, että se aiheuttaa

toiselle vahinkoa ja pahaa mieltä. Pykälän mukaan tällainen tieto pitää levittää joukkotiedotusvälineiden kautta tai muuten saattaa suuren joukon tietoisuuteen. Erona kunnianloukkaukseen on, että tieto on totta. Kyseessä voi olla esimerkiksi toisen sairaudesta tai sukupuolielämästä kertominen. Tämä teko täyttyy myös jos laittaa toisen alastonkuva nettiin. Tuomiona voi rapsahtaa sakon ja kahden vuoden vankeuden väliltä korvauksien kera. (www-sivut, poliisi.)

Identiteettivarkaus

Identiteettivarkaus tarkoittaa toisen ihmisen henkilötietojen kuten nimen tai henkilötunnuksen oikeudetonta käyttöä. Tekijä pyrkii hyötymään siitä monesti rahallisesti. Identiteettivarkaudet ovat yleistyneet ja helpottuneet internetin käytön yleistyttyä. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvat identiteettivarkaudet liittyvät usein kiusaamiseen. Saatetaan kopioida kuvia toiselta käyttäjältä ja tehdä uusi profiili, käydä näin haukkumassa muita netin käyttäjiä. Kyseessä voi olla esimerkiksi kunnianloukkaus lähetettyjen kommenttien perusteella. (www-sivut, poliisi.)

Laiton uhkaus

Laiton uhkaus tulee kyseeseen silloin kun uhatulla on perusteltua syytä olettaa, että hänen turvallisuutensa tai omaisuutensa ovat vakavassa vaarassa. Esimerkkinä voi olla vaikka tapaus, jossa kiusaaja uhkaa hakata toisen tai jopa tappaa. Rikoksen täyttymiseen vaikuttavat myös uhkauksen aste rikoksen tunnusmerkistön täyttymiseen. (www-sivut, poliisi.)

Tietomurto

Tietomurrosta voi saada tuomion, jos käyttää esimerkiksi toisen käyttäjätunnuksia tai tunkeutuu toisen tietojärjestelmään. Pykälää sovelletaan vain silloin kun teosta ei ole muutoin säädetty yhtä ankaraa tai vielä ankarampaa rangaistusta. Tietomurto ei

täyty, jos on itse antanut toiselle salasanaan. Tietomurrosta tuomio voi olla sakon ja yhden vuoden vankeuden väliltä. Tästä teosta on olemassa myös törkeä muoto.(IRC-galleria, [www-sivut](#).)

Viestintäsalaisuuden loukkaus

Viestintäsalaisuuden loukkaus voi tulla kyseeseen tapauksissa, joissa käytetään luvatta toisen käyttäjätunnusta tai sähköpostiosoitetta. Tässä oleellista ei ole se, että onko lukenut toisen yksityisiä viestejä, vaan se, että onko ne ollut mahdollista lukea. Rangaistus tällaisessa rikoksessa on sakosta yhteen vuoteen vankeutta.(IRC-galleria, [www-sivut](#).)

Happy slapping

Happy slapping on Britanniasta alkunsa saanut ilmiö, jossa sivullista ja viatonta ihmistä satutetaan ilman mitään syytä. Yleensä teko tehdään ryhmissä niin, että yksi henkilö satuttaa uhria ja muut kuvaavat teon. Video laitetaan sen jälkeen internettiin suuren yleisön katsottavaksi.

5 TUTKIMUS JA TOTEUTUS

Tein tutkimukseni nettikiusaamisesta, jonka toteutin Keminmaan keskuskoululla. Tutkimukseni tavoitteena oli tarkastella ilmeneekö nettikiusaamista Keminmaan keskuskoulun 7.- ja 9.luokkalaisilla nuorilla. Tarkoituksena oli saada tietoa siitä kuinka moni on joutunut kokemaan kiusaamista ja kuinka moni siihen on törmännyt internetissä. Tavoitteena oli myös tarkastella nettikiusaamista uutena ilmiönä ja pohtia miten siihen voitaisiin puuttua. Tarkastelen myös tyttöjen ja poikien kiusaamisen eroja. Rajasin tutkimuskysymykseni seuraavasti:

1. Mitä nettikiusaaminen on?
2. Kuinka moni on joutunut kokemaan nettikiusaamista?
3. Miten internetissä kiusataan?

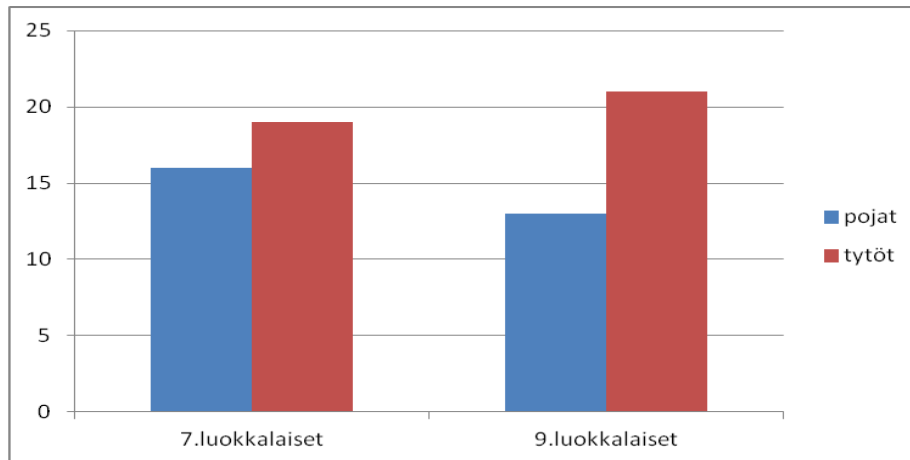
Tutkimusotteeni oli Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Aineistonkeruu menetelmänä käytin kyselyä nettikiusaamisesta, jonka toteutin Keminmaan keskuskoululla. Kyselyyn olin laatinut kysymyksiä nettikiusaamisesta, joista osassa kysymyksissä oli vaihtoehdot ja osa oli avoimia kysymyksiä. Kyselyn toteutin nimettömänä ja aineiston käsittelin luottamuksellisesti, ettei sieltä voi yksittäisiä tapauksia huomata.

Tutkimusaineistoni koostui 7.luokkalaisista ja 9.luokkalaisista oppilaista, joista molemmista valitsin kaksi luokkaa vertailua varten. Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa nettikiusaamisen tilanne Keminmaan keskuskoululla sekä vertailla miten kiusaaminen ilmenee 7.- ja 9.luokkalaisilla. Vertasin myös sitä miten tyttöjen ja poikien kiusaaminen eroaa toisistaan. Kävin pitämässä kyselyn nettikiusaamisesta (liite 1) Keminmaan keskuskoululla. Toivoin oppilailta mahdollisimman rehellisiä vastauksia ja siksi kysely toteutettiin nimettömänä. Vastaukset olivat luottamuksellisia, eikä niistä voi tunnistaa ketään. Tutkimukseen osallistui yhteensä 69 nuorta. 7.luokkalaisia oli yhteensä 35, joista 19 oli tyttöjä ja 16 poikia. 9.luokkalaisia kyselyyn osallistui 34 ja heistä 21 oli tyttöjä ja 13 poikia. Iältään kyselyyn osallistuneet oppilaat olivat 13- 15-vuotiaita.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

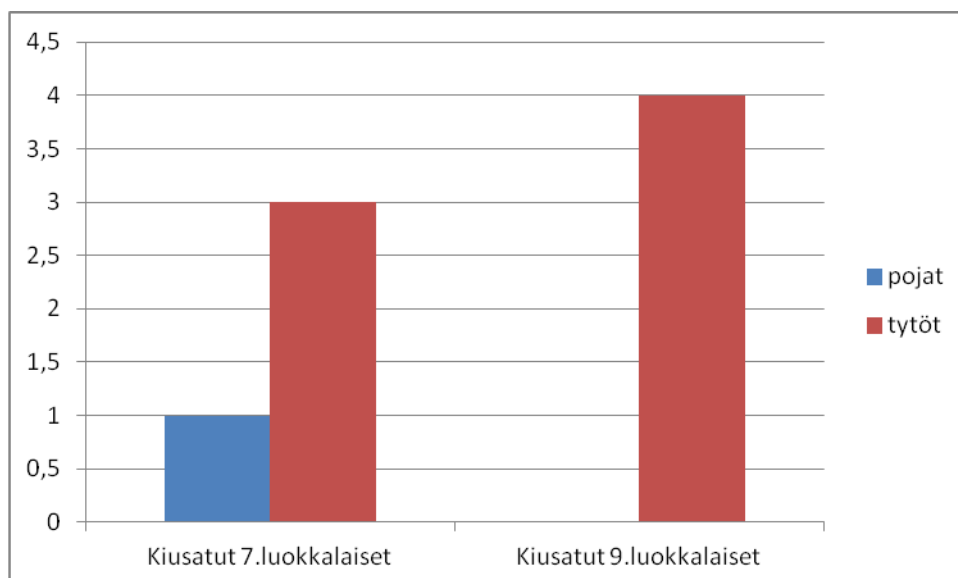
Tein tutkimukseni Keminmaan keskuskoululle 7.-9- luokkalaisille nuorille. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa nettikiusaamisen tilanne Keminmaan keskuskoululla. Kyselyyn osallistui 69 nuorta. Iältään nuoret olivat 13- 15-vuotiaita tyttöjä ja poikia. 7.luokkalaisia nuoria oli yhteensä 35, joista tyttöjä 19 ja poikia 16. 9-luokkalaisia kyselyyn vastasi yhteensä 34 ja heistä tyttöjä oli 21 ja poikia 13. Kysely toteutettiin nimettömänä.

Kaavio 1. Sukupuolijakauma

Seitsemäsluokkalaista tytöistä kolme vastasi joutuneensa nettikiusaamisen kohteeksi. Pojista kiusaamista oli kokenut vain yksi. 9-luokkalaiset tytöistä taas 4 kertoi joutuneensa nettikiusatuksi kun taas pojista ei yhtään. Seuraavassa (kaavio 2) näkyy kiusaamisen kohteeksi joutuneet nuoret.

Kaavio 2. Nettikiusaamisen kohteeksi joutuneet nuoret

Yleisimmiksi nettikiusaamismuodoiksi tutkimuksessa ilmeni perättömät ja ilkeät juorut sekä huhut ja ulkonäöllisesti haukkuminen. 7.luokkalaisista tytöistä 2 vastasi

kiusaamisen olleen perättöminen juorujen levittely ja yksi vastasi kiusaamisen olleen ulkonäöllisesti haukkumista. Muita syitä oli ollut haukkuminen ja ilkeiden sanojen lähettely sekä yksi oli saanut vihapostia ja hänen kirjoittamaansa blogia oli haukuttu. Pojista yksi oli vastannut kiusaamisen olleen perättömien juorujen levittäminen. Kolme yhdeksäs luokkalaisista tytöistä oli vastannut nettikiusaamisen olleen ulkonäöllisesti haukkimista ja yksi vastasi, että hänestä on levitelty loukkaavia ja perättömiä juoruja. Myöskin yksi tytöistä oli kohdannut netissä uhkailua. Internetissä on helpompaa haukkua toista koska kiusaajan ei tarvitse katsoa uhriaan silmiin vaan voi parilla napin painauksella lähettää hyvinkin ilkeitä sanoja toiselle. Perättöminen ja ilkeiden huhujen levittäminen on internetissä myös helppoa, sillä siellä saa todella suuren yleisön ja juorut leviävät nopesti internetin syövereissä. Monesti myös muut internetin käyttäjät saattavat lähteä mukaan kiusaamiseen. Harmillinen ja tosi asia on se, että kerran internettiin laitettua ei saa sieltä välttämättä koskaan pois. Monenkin vuoden jälkeen voi törmätä johonkin vanhaan ”vitsiin” ja se aiheuttaa uhrissa aina pahaa mieltä.

Tytöt ja pojat kiusaavat eri tavoilla. Poikien kiusaaminen on usein selkeämpää kuin tyttöjen ja se on helpompaa huomata. Kyselyyn osallistuneista pojista vain yksi vastasi joutuneensa nettikiusaamisen uhriksi. Syy tähän voi olla, että poikien kiusaaminen on usein äänekkästä ja se ilmenee usein ulkoisesti ja on sekä sanallista että fyysistä. Poikien kiusaaminen on paljon suurempaa kuin tyttöjen harjoittama kiusaaminen, eivätkä pojat usein sorru juonitteluun vaan sanovat asiat päin naamaa. Tyttöjen harjoittama kiusaaminen on tyyppillistä hiljaista kiusaamista ja he pelaavat sosiaalisia pelejä. Tyttöjen kiusaaminen on henkilökohtaisempaa kuin poikien ja tytöillä on poikia parempi kyky löytää toistensa heikot kohdat ja käyttää niitä hyväkseen. Tyttöjen kiusaamisessa ilmenee poikia enemmän juonittelua ja seläntakana puhumista, mikä varmasti näkyy myös nettikiusaamisessa. Tavallista tyttöjen kiusaamisessa on myös vaatteiden ja ulkonäöllisesti haukkuminen.

Kyselyssä halusin myös tietää, että tietävätkö nuoret, että jotain muuta olisi kiusattu netissä. 9.luokkalaisista nuorista 9 tyttöä ja 3 poikaa vastasivat tietävänsä ihmisen joka on joutunut nettikiusaamisen uhriksi. 7.luokkalaisista taas 6 tyttöä ja 3 poikaa vastasi tietävänsä jonkun jota on kiusattu netissä. Tyttöillä tulokset ovat aika samankaltaiset mutta pieniä eroja 7.-ja 9.luokkalaisilla on.

Nettikiusaaja on usein uhrille ennestään tuttu henkilö mutta myös tuntemattomat voivat kiustata ja olla ilkeitä toisilleen. Monesti nettikiusaaminen on jatkoa koulukiusaamiselle ja näin uhri ei saa olla rauhassa kotonakaan. Kehittyvä teknologia on antanut lisää keinoja kiusaamisille. Kiusaaja monesti luulee, että voi laukoa ilkeitä kommentteja nimettömänä mutta se ei ole totta. Kyselyssä kysyin nuorilta, että oliko kiusaaja ennestään tuttu vai täysin tuntematon henkilö? Kysymykseen vastasivat myös ne henkilöt, jotka ilmoittivat tietävänsä jonkun jota on kiusattu netissä. Kyselyyn vastanneista 9.luokkalaisista 7 tytöistä vastasi kiusaajan olleen tuttu henkilö ja pojista yksi. Kiusaajaksi tuntemattoman henkilön vastasi tytöistä 2 ja pojista 2 henkilöä. Myös 7.luokkalaisten tapauksissa 5 tyttöä ja yksi poika vastasivat kiusaajan olleen tuttu entuudestaan. Tuntematon kiusaaja oli ollut yhdessä tyttöjen tapauksessa ja kahdessa poikien tapauksessa.

Kiusaamista tapahtui tuloksien mukaan eniten Facebookissa. Tähän kysymykseen olivat vastanneet myös ne nuoret, jotka tunsivat jonkun joka on kokenut kiusaamista internetissä. Myös muita yhteisöjä tuli esille kuten IRC-Galleria, Twitter, Messenger ja keskustelupalstat. Myöskin pari nuorta vastasi kiusaamista tapahtuneen Youtubessa ja blogisivustolla. Facebook on ollut niin nuorten kuin aikuistenkin suosiossa jo vuosia. Facebook onkin hieno tapa pitää yhteyttä ystäviin ja sukulaisiin mutta myös siellä syntyy erimielisyyksiä ihmisten kesken. Vaikka Facebookissa esiinnyttäinkin omalla nimellä, silti siellä myös kiustataan muita käyttäjiä.

Kyselyyn vastanneista 9.luokkalaiset tytöistä, joita oli kiusattu internetissä vain yksi vastasi kertoneensa kiusaamisesta vanhemilleen ja asiaan oli puututtu. Muut kolme tyttö ei ollut kertonut asiasta kenellekään. Syitä tähän oli, että he pelkäsivät, että heidän netin käyttöönsä olisi alettu valvomaan ja rajoittamaan. He kertoivat kuitenkin, että kiusaamisesta olisi helpointa kertoa vanhemmille tai kavereille. Myös muut 9.luokkalaiset nuoret vastasivat kysymykseen, kenelle olisi helpointa kertoa kiusaamisesta. Suurin osa vastasi, että helpointa olisi kertoa vanhemmille ja kaverilleen kiusaamisesta. Esille nousi myös terveydenhoitaja ja koulukuraattori sekä nettiyhteisöissä kiusaamisesta voi kertoa sivuston ylläpidolle. On hyvä, että nuoret pystyvät kertomaan vanhemmilleen vaikeistakin asioista. Tähän voisi kuitenkin kouluissa panostaa enemmän ja tukea oppilaita kertomaan kiusaamisesta

esimerkiksi koulukuraattorille tai terveydenhoitajalle. Myös kunnan nuorisotyöntekijät auttavat nuoria tällaisissa tilanteissa. 7.luokkalaiset nuoret vastasit tähän kysymykseen samoin kuin 9.luokkalaisetkin ja olivat sitä mieltä, että vanhemmille olisi helpoin kertoa kiusaamisesta. Kuitenkin nuoret pelkäsivät tietokoneen käytön rajoittamista. Tästä voi huomata, että tietokone on todella tärkeä nuorille. He käyttävät tietokonetta päivittäin ja pitävät sen kautta yhteyttä ystäviinsä ja solmivat uusia ihmissuhteita, sekä hankkivat tietoa. Nuoret viettävät aikaa paljon internetissä ja monesti siellä myös tunteet kuumenevat ja sorrutaan kiusaamaan muita.

Kysyin kyselyssä myös nuorten mielipidettä siihen, miten nettikiusaamiseen voitaisiin puuttua. Monet nuorista vastasivat kysymykseen, etteivät oikein tiedä ja voiko siihen edes puuttua. Nuorille pitäisi saada enemmän tietoa siitä, että nettikiusaamiseen voi puuttua kunhan siitä uskaltaa kertoa jollekin, että toimenpiteisiin voidaan ryhtyä. Moni nuori olikin vastannut, että nettikiusaamiseen voi puuttua kertomalla siitä vanhemmille, opettajille tai koulukuraattorille. Myöskin esille nuorten vastauksista nousi se, ettei ota esimerkiksi Facebookissa ystävikseen sellaisia ihmisiä, joita ei tunne tai jotka kiusaavat. Myöskin heidän mielestään pitäisi kannustaa ihmisiä puhumaan asiasta enemmän, jotta nettikiusaamisen voitaisiin puuttua.

7 POHDINTA

Median tultua yhä tärkeämmäksi yhteiskunnalliseksi vaikuttajaksi, on siitä tullut myös suuri osa nuorten joka päivästä elämää. Sosiaalinen vuorovaikutus on kokenut suuria muutoksia ja sen vaikutus näkyy niin hyvinä kuin huonoinakin puolina. Mediasta on tullut merkittävä osa ihmisten arkea ja se hallitsee meitä yhä enemmän.

Mediakulttuuri muokkaa myös ihmisten välisiä vuorovaikutuksia ja hoidamme sosiaalisen median kautta yhä enemmän ihmissuhteita. Tämän uuden aikakauden on omaksunut ensimmäisenä nuoriso.

Nykypäivänä lähes joka kotitaloudesta löytyy tietokone ja joistakin jopa useita.

Tietokoneesta on paljon hyötyä ja sillä voi tehdä mukavia asioita. Moni meistä voi varmasti tunnustaa, ettei pärjäisi ilman tietokonetta. Media on saanut otteen meistä ja

se vaikuttaa meidän arkeemme, ajankäyttöömme ja siihen miten hankimme ja käytämme tietoa. Tietokone ja kännykkä ovat todella tärkeitä asioita meille ja varsinkin nuorisolle. On myös huolestuttavaa, ettemme pärjää ilman elektronisia laitteita. Totta kai ne ovat helpottaneet elämäämme suuresti ja pystymme hoitamaan internetin kautta monia tärkeitä asioita. Sosiaalisten suhteiden hoitaminen internetin kautta on hyvä asia mutta siinä on myös huonot puolet. On hienoa, että voimme pitää yhteyttä kaukanakin asuviin ystäviin ja sukulaisiin vain muutamalla napin painalluksella, eikä meidän tarvitse fyysisesti liikkua kotoa mihinkään. Mutta on siitä myös huonotkin puolensa. Ihmissuhteita on hyvä hoitaa myös kasvotusten, eikä vain virtuaalisesti.

Lapset ja nuoret omaksuvat median uuden aikakauden ensimmäisenä ja se voi tuntua pelottavalta vanhemmista, sillä heidän oma tietonsa voi olla hyvin vähäistä. Kaikki vanhemmat eivät välttämättä osaa edes käyttää tietokonetta kunnolla. Lasten ja nuorten vanhemmat eivät usein myöskään tiedä mitä heidän lapsensa internetissä touhuu. On hienoa kuitenkin huomata, että monet vanhemmat ovat ottaneet asioista selvää ja tarkkailevat lastensa internetin käyttöä. Nuoret osaavat käyttää internetiä hyvinkin monipuolisesti ja viettävät siellä paljon aikaa ja se toimii myös sosiaalisena kommunikointi välineenä.

Tutkimukseni yhtenä tavoitteena oli tarkastella mediakulttuuria sekä yhteisöllisyyttä ja yhteisöjä verkossa. Nuoret viettävät paljon aikaa verkossa ja muodostavat siellä uusia ystävyssuhteita sekä pitävät vanhoja yllä. Internetissä on paljon keskustelupalstoja, jossa voi keskustella itseään kiinnostavista asioista. Tällaisissa paikoissa voi tuntea yhteisöllisyyttä, vaikkei muita käyttäjiä näekään kasvotusten. Sosiaalisessa mediassa tuotetaan ja jaetaan materiaalia toisille käyttäjille. Nuorten sosiaalinen toiminta verkossa on hyvin yhteisöllistä. Suosituimmiksi yhteisöpalveluiksi nousivat tutkimuksessa kuvagalleriat kuten Facebook ja IRC-galleria.

Tutkimukseni toisena ja tärkeimpänä tavoitteena oli tutkia nettikiusaamista uutena ilmiönä ja sitä miten siihen voitaisiin varautua ja puuttua sekä tutkia nettikiusaamista Keminmaan keskuskoululla. Nuoret tiedostavat nettikiusaamisen olemassa olon ja osa on sitä joutunut kokemaan. Nuorten keskuudessa yleisimpiä nettikiusaamisen muodoista ovat pilkkaavat ja ilkeät kommentit sekä ulkonäöllisesti haukkuminen.

Myöskin huhujen ja juurujen levittäminen on yleistä, sillä niin voi saada suuren yleisön hetkessä muutamalla napin painalluksella. Kiusaaminen on ikuisuus kysymys, eikä sitä saada koskaan loppumaan kokonaan. Nettikiusaaminen on vielä uusi ilmiö mutta sekin on tullut pysyäkseen. Internetissä nuoret saattavat olla hyvinkin ilkeitä ja rajuja kommentteillaan ja kun tunteet kuumenevat, silloin saatetaan myös sortua kiusaamiseen. Vaikka internetissä käyttäytyisi itse asiallisesti, niin se ei tarkoita, että muut käyttäytyisivät hyvin. Myös tuntemattomat saattavat olla ilkeitä ja kiusata. Monesti internetin nimettömyys ja kasvottomuus saattavat houkutella ihmisiä ylilyönteihin ja kiusaamiseen. On helpompaa sanoja ilkeitä asioita ruudun takaa kuin kasvotusten. Silloin ei tarvitse kohdata uhriaan silmästä silmään. Pahimmassa tapauksessa nettikiusaaminen on jatkoa koulukiusaamiselle. Internetissä kiusaaja saa suuren yleisön ja se voi houkutella kiusaajaa. Nettikiusaaminen on julkista ja pysyvää ja aiheuttaa kiusatulle pahaa mieltä niin kuin kaikki muukin kiusaaminen.

Tutkimuksessa selvisi, että moni nuori oli sitä mieltä, ettei nettikiusaamiseen voi puuttua vaikkei se ole totta. Osa nuorista taas pelkäsi kertoa nettikiusaamisesta vanhemmilleen koska uskoi, että hänen internetin käyttöönsä alettaisiin valvoa. Moni nuorista kuitenkin vastasi, että helpointa kiusaamisesta olisi kertoa vanhemmille. Vanhempien tulisi puhua internetin käytöstä lastensa kanssa ja käydä läpi säännöt, miten internetissä tulee käyttäytyä. Nuoret olivat myös sitä mieltä, että nettikiusaamisesta tulisi puhua enemmän, jotta siihen pystyttäisiin puuttumaan paremmin.

Jos lapsi tai nuori joutuu nettikiusaamisen kohteeksi, on tärkeää kuunnella nuorta ja ottaa asia vakavasti. On myös tärkeää, ettei nuorta itseään syytetä kiusaamisesta, sillä vika ei ole hänessä. Niin kuin aikaisemmin jo mainitsin tutkimuksessa tulleen ilmi, ettei osa nuorista uskalla kertoa kiusaamisesta vanhemmilleen koska pelkää, että tietokone otetaan pois. Viemällä tietokone pois, voi nuori kokea sen rangaistuksena siitä, että häntä on kiusattu.

Internetissä pätee samat lait kuin normaali elämässäkin, eikä sielläkään saa laukoa suustaan mitä tahansa. Jos kiusaaminen jatkuu ja pahenee, eikä sitä saada loppumaan vanhempien ja koulun yrityksistä huolimatta, voi ottaa yhteyttä poliisiin. Nuorten kanssa tulisi keskustella enemmän nettikiusaamisesta sekä internetin

säännöistä ja sitä koskevista laista. Nuoria olisi myös hyvä rohkaista kertomaan kiusaamisesta jollekin luotettavalle aikuiselle.

Vaikka maailma muuttuu ja mediakulttuuri kehittyy koko ajan, sitä ei kannata pelätä vaan pitää yrittää rohkeasti pysyä kehityksessä mukana ja ottaa asioista selvää. Vanhemmista voi tuntua, että internetti on yhtä suurta mustaa aukkoa mutta sitä tutkimalla oppii. Vanhempien ei kuitenkaan tarvitse osata kaikkea, mitä nuori osaa. Tärkeintä on keskustella asioista ja olla kiinnostunut siitä, mitä lapsi internetissä tekee. Näin aikuinen pysyy perillä paremmin oman lapsensa asioista.

LÄHTEET

Haasio, Ari & Haasio, Minna 2008. Pulpetit virtuaalivirrassa. Helsinki: BTJ Kustannus.

Haasio, Ari 2011. Mitä iloa internetistä? Hyödyverkkopalveluista, sukella sosiaaliseen mediaan. Helsinki: BTJ Kustannus.

Haasio, Ari 2009. Facebook- opas. Helsinki: BTJ Kustannus.

Haasio, Ari 2007. Nuorten nettiopas. Helsinki: BTJ Kustannus.

Hamarus, Päivi 2012. Haukku haavan tekee. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Hamarus, Päivi 2008. Koulukiusaaminen. Huomaa, puutu, ehkäise. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Heinonen, Ulla 2008. Sähköinen yhteisöllisyys. Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa. Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja XIV. Pori: Gummerus.

Holmberg-Kalenius, Tina 2008. Elämää koulukiusaamisen jälkeen. Jyväskylä: Gummerus kustannus Oy.

Höistad, Gunnar 2003. Irti kiusaamisen kierteestä. Helsinki: Kirjapaja Oy.

Irc-Galleria 2008. Verkkosivut.

<http://irc-galleria.net/>

Viitattu: 20.2.2013

Lämsä, Anna-Liisa (toim.) 2009. Mun on paha olla. Näkökulmia lasten ja nuorten psyykkiseen hyvinvointiin. Ws Bookwell Oy. Juva: Ps-kustannus.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2005. Huomaan. Tukioppilastoiminnan koulutusmateriaali koulukiusaamisen ehkäisyyn. Verkkojulkaisu. Pdf-tiedosto.
<http://www.mll.fi/julkaisut/verkkojulkaisut/>

Matikainen, Janne 2008. Verkko kasvattajana. Mitä aikuisen tulisi tietää ja ajatella verkosta. Helsinki: Yliopistopaino.

Nieminen, Hannu & Pantti, Mervi 2004. Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Helsinki: Paino Karisto Oy.

Nyyssölä, Kari 2008. Mediakulttuuri oppimisympäristönä. Opetushallitus. Helsinki: Edita Prima.

Salmivalli, Christina 2003. Koulukiusaamiseen puuttuminen – Kohti tehokkaita toimintamalleja. Jyväskylä: Ps-kustannus.

Salmivalli, Christina 1998. Koulukiusaaminen ryhmäilmiönä. Tampere: Yliopistokustannus.

Poliisi. Verkkosivut.

www.poliisi.fi

Viitattu: 10.3.2013

Thl 2008. Verkkosivut

Viitattu: 23.2.2013

Thorslund Ewa 2009. Nuoret, netti ja mobiili – Kodin turvaopas. Hämeenlinna: Karisto.

Tietoturvakoulu 2010. Verkkosivut.

<http://www.tietoturvakoulu.fi/>

Viitattu: 22.2.2013

LIITTEET

KYSELY NETTIKIUSAAMISESTA

Ikä ja sukupuoli?

Onko sinua kiusattu internetissä?

☐ Kyllä

☐ Ei

Jos on niin millä tavoin?

☐ Ilkeät kuvat

☐ perättömät ja loukkaavat juorut?

☐ ulkonäöllisesti haukkuminen

☐ jokin muu, mikä?

Tiedätkö, että jotain muuta on kiusattu internetissä?

☐ Kyllä

☐ Ei

Oliko kiusaamisen takana entuudestaan tuttu henkilö vai täysin tuntematon?

Missä/millaisissa nettiyhteisöissä kiusaaminen tapahtui?

Kerroitko kiusaamisesta kenellekkään ja puuttuiko siihen kukaan?

Kenelle kiusaamisesta olisi helppo kertoa kiusaamisesta?

Miten mielestäsi nettikiusaamiseen voisi puuttua?

Mitä muuta haluaisitn vielä sanoa?

Heidi Vuokila

Yhteisöpedagogi-opiskelija

Humanistinen ammattikorkeakoulu